

Oponentský posudek na bakalářskou esej

Karolína Kubová, Téma stáří v širších souvislostech. Univerzita Karlova V Praze, Fakulta humanitních studií, Praha 2011, 51 stran textu.

Téma stáří se jeví v mnoha zemích, včetně naší republiky, jako v mnoha ohledech aktuální. Významně tuto skutečnost ovlivňuje zejména demografický vývoj, který je ve většině evropských zemí -především z hlediska věkové struktury obyvatelstva- hodnocen jako nepříznivý a v řadě států se hovoří o demografické krizi. Tato situace (kromě jiného) inspirovala autorku bakalářské eseje k volbě tématu předkládané práce. Vzhledem k další autorčině motivaci vycházející z osobní, respektive rodinné zkušenosti, pojala zvolený úkol v souladu s názvem eseje v poněkud širším záběru. Zabývala se stářím, stárnutím, mezigenerační solidaritou, sociálním státem, krátce vlastní demografickou krizí, ale také ústavní versus domácí péčí o seniory, životem v domovech pro seniory, ale i umíráním a smrtí. Tématický rozsah tedy více než široký, z něhož mimo jiné vyplývá nejen zájem, ale i výrazné zaujetí sledovanou problematikou.

Karolína Kubová koncipovala svoji bakalářskou esej celkem (včetně úvodu a závěru) do deseti kapitol. V úvodu (s. 1-2) expresivně vyložila důvody, které ji motivovaly k volbě tématu. Ve druhé kapitole se stručně (s. 3-5) pokusila nastínit „širší pohled na problematiku“. Uvedla za rok 2003 data o rozložení obyvatelstva podle hlavních věkových skupin u nás a v dalších zemích (Maďarsko, Rakousko, Slovensko, Švédsko), zmínila se o mezigenerační solidaritě a její potřebnosti a výčtově uvedla faktory ovlivňující kvalitu života ve stáří. Třetí (s. 6-12) a čtvrtou (s. 13) kapitolu věnovala v různých souvislostech stáří a stárnutí. Sociální stát (jeho vývoj, jeho úloha v moderní společnosti a vazba na starobní důchody) se stal námětem páté kapitoly (s. 14-18).

Samotnému tématu demografické krize je věnována kapitola šestá (s. 19-23), a to ve dvou podkapitolách „Demografické stárnutí populace“ a „Demografická krize a její nástrahy“. V první z nich podává tabulkový přehled o budoucím vývoji složení obyvatelstva České republiky podle hlavních věkových skupin a ve druhé se dotkla některých důsledků demografické krize.

Ústavní a domácí péčí o seniory se pak autorka zabývala v nejobsáhlejší sedmé kapitole (s. 24-39). Zde charakterizovala ageismus, ústavní a domácí péči, sociální péči a její současnou situaci v Praze a důchodovou reformu. Překvapivě však do této kapitoly zahrнула i podkapitolu 7.2.1, a to „Porovnání věkové struktury v ČR v Německu“ (s. 27-30).

Před vlastním závěrečným shrnutím zařadila Karolína Kubová do své eseje ještě dvě kapitoly, a to „Život v domovech pro seniory“ (8. kap. – s.40-41) a „Umírání a smrt“ (9. kap. – s. 42-45), kde se dílčím způsobem zaměřila na některé otázky a problémy více či méně související se základní pojednávanou tematikou.

Podíváme-li se na předloženou bakalářskou esej jako na celek, můžeme konstatovat, že autorka zvolila velice aktuální -přesto stále opomíjenou- problematiku a zpracovala ji s výrazným osobním zaujetím. Ocenit je třeba zejména velice obsáhlý seznam použité literatury české i zahraniční provenience, stejně jako využití skeletového překlada, různých přednášek, diplomových prací i internetových zdrojů.

Po obsahové stránce však bakalářská esej Karolíny Kubové vykazuje řadu rezerv. Především se jedná o absenci na počátku jasně vytyčeného cíle práce. Setkáme se s ním až v závěru její esej v konstatování „cílem mé bakalářské práce bylo zamyslet se nad problematikou stáří v širších souvislostech“ (s.46). Jedinou konkrétní otázku tak můžeme najít pouze v anotaci předložené esej, a to zda je pro seniory vhodnější domácí nebo ústavní péče. Podobně jako vytyčení cíle absentuje i celková charakteristika metodického přístupu, který autorka zvolila. Pouze v podkapitole 7.2.1 uvádí „v této kapitole provedu sekundární analýzu“ a „rozhodla jsem se porovnat věkovou strukturu v ČR a Německu“ (s. 27). Na druhou stranu bych na tomto místě ocenila tu skutečnost, že autorka pracuje i s nejnovější literaturou, užívá ji v širších souvislostech a některé její dílčí postřehy svědčí o porozumění zkoumanému problému.

Řadu nedostatků najdeme ovšem i ve formální stránce zpracování bakalářské esej. Už sama její struktura se vyznačuje spíše nahodilostí řazení dílčích témat. Např. označení sociální stát je součástí názvu 2. kapitoly a po té je stěžejní složkou v kapitole č.5. Dále se u jednotlivých tabulek objevují zdvojené názvy a rozdílné číslování (zřejmě pozůstatek původního zdroje). Uvedené grafy v podkapitole 7.2.1 jsou označeny a číslovány průběžně jako tabulky (srv. s. 28-29), nikoliv jako grafy. V souvislosti s uvedenými výhradami je třeba zdůraznit, že se vesměs týkaly i první verze (ovšem s jiným názvem) autorčiny bakalářské esej a v této nově předložené a částečně přepracované práci nebyly -až na výjimky- zohledněny.

Souhrnně lze konstatovat, že bakalářská esej Karolíny Kubové jako celek zhruba odpovídá základním požadavkům, které jsou na tento typ závěrečných studentských prací kladeny a doporučuji ji proto k obhajovacímu řízení. Vzhledem ke všem shora uvedeným skutečnostem navrhuji hodnocení dobře.